

Værditilvækst - Kapitaltilførsel for landmænd

1. december 2013
Jan Terkelsen
Specialkonsulent
Formue & Finans VFL

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Naturerhverv.dk

Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Møde med bank, realkredit eller investorer

- Have din egen dagsorden
- Være klædt på - vær godt forberedt
- Hvad vil kreditgivere/investor vide om virksomheden ? Jo, bedre kreditgiver kender din virksomhed, jo, lettere har de ved at hjælpe dig.
- Den kreditrådgiveren/investor skal være klædt på til at sælge i din ide til baglandet – kredit/investeringsafdelingen.

Materiale du skal have med !

- Har du haft samme bank og realkredit institut i mange år ! Kender de dig og din forretning i et vist omfang.
- Er det en ny relation der skal bygges op er dokumentationskravet stort - de skal lære din virksomhed at kende.

Model over dokumentationskravene

Modellen danner overblik over det materiale, din kunde skal kunne præsentere for investorer eller kreditgivere.

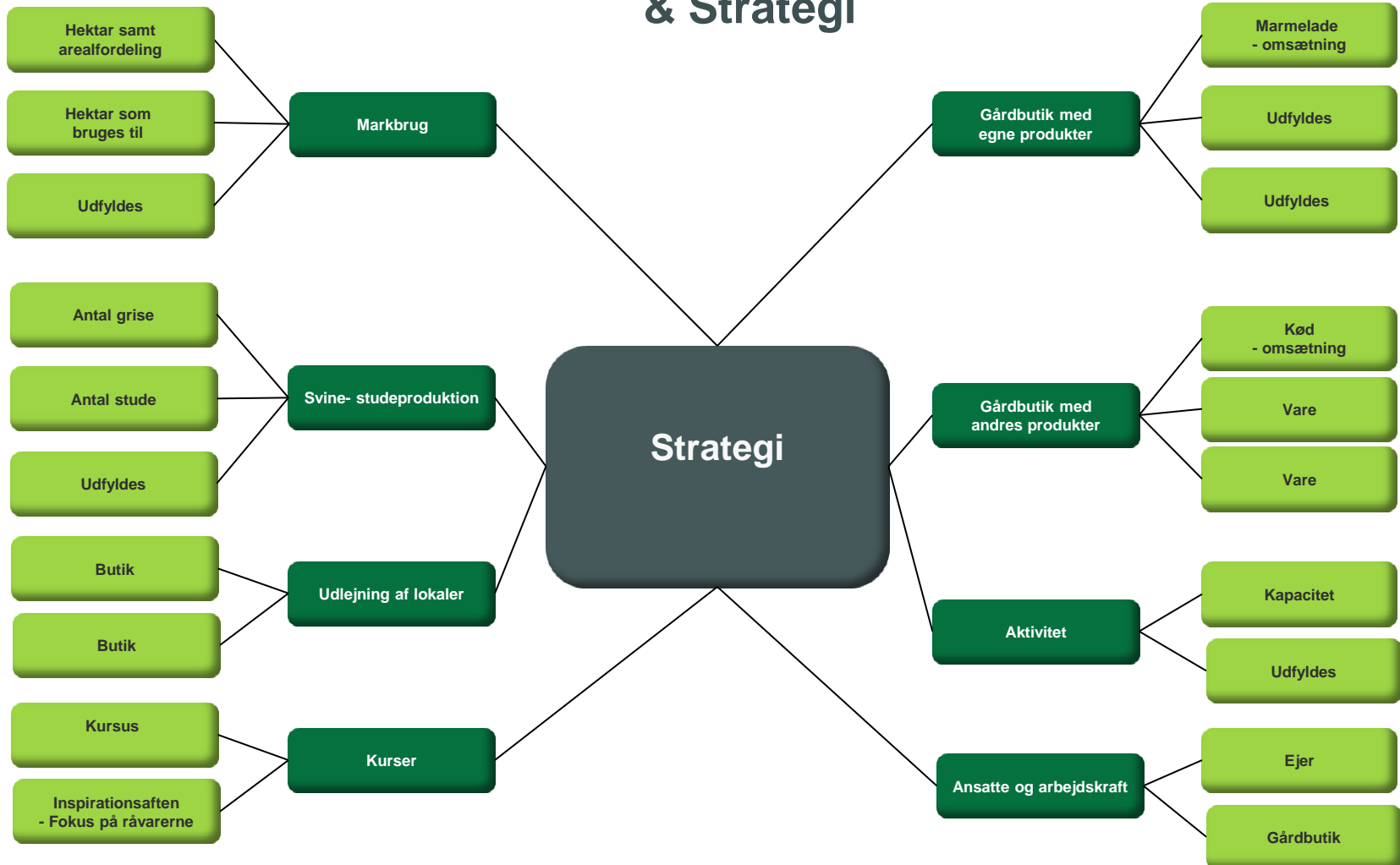
Dokumentation overfor kreditgiver/investor

- en virksomhedsplan og strategi
- seneste regnskaber
- driftsgren analyser
- budgetter
- følsomheder i budgettet
- identifikation af risici og strategi for risikostyring
- investerings kalkule
- oversigt over låneporteføljen før og efter investeringen
- likviditetsbudget og gældsserviceringsevne
- myndighedskrav

Hvordan får du en god rating / kreditvurdering ?

- Rating i bankerne er individuel og en forretningshemmelighed, men kan generelt opdeles i 3 vægtningen der er forskellig fra bank til bank
- 1) **Vægtning 30-40%**. Løbende driftsindtjening – objektive kriterier - bedømmelse på faktisk driftsindtjening samt benchmark i forhold til øvrige producenter.
- 2) **Vægtning 30-35%**. Reguleret soliditet jf. Finanstilsynets vejledende prisfastsættelser.
- 3) **Vægtning 25-35%**. Subjektive kriterier - a) Foreligger der virksomhedsplan og en klar strategi, b) afleveres regnskaber/budgetter til aftalt tid, c) vurdering af driftslederens evne til at optimere produktion/resultat. Dette punkt kan virksomhedslederen løbende forbedre – uanset indtjening, soliditet.
- Det handler om at skabe: **Tillid, tillid og tillid.**

Virksomhedsbeskrivelse & Strategi

Skab overblik over din virksomhed – styrker, svagheder, muligheder og trusler

Styrker at bygge på

1. Mange års erfaring med at innovere med succes
2. Stigende salg i 5 år
3. Loyale kunder og medarb.
4. Stærkt og troværdig brand
5. Udvide varesortiment

Svagheder at adressere

1. Mange bolde i luften
2. Interesse i økonomistyring
- 3.
- 4.
- 5.

Sikre usikkerheder

1. Høsten
2. Pris risiko på køb foder og gødning, salg af grise
3. Ny aktivitet – ukendt område
- 4.
- 5.

Vigtige forandringer

1. Mere tid til at lede gårdbutik
2. Frigøre tid til ejer
3. Kontordame ansættes
4. Gøre kødsalg til en naturlig del af brandet
- 5.

Muligheder at kapitalisere

1. Udvide varesortiment
2. Integration i værdikæde
3. Øge gensalg - webside
4. Udnytte kapacitet
5. Nye kornsorter

Trusler at minimere

1. Dårlig kunde case
2. Konceptet brænder ud
3. Tab af driftsleder i svineproduktion
- 3.
- 4.
- 5.

Bastioner at forsvare

1. Brand og miljø på gården
2. Det gode rygte
3. Svineproduktionen
4. Innovationslysten
- 5.

Områder at aflære

1. Nyt område - slagter
2. Produktudvikling
- 3.
- 4.
- 5.

Top udfordringer

1. Frigøre tid for ejer
2. Personale ledelse
- 3.
- C

Top potentialer

1. Mersalg på aktivitet – ledig betalt kapacitet – størst DB
2. Udvikle flere produkter til salg i gårdbutik
- 3.

Få overblik over dine risici.

Identificer dine risici, lav en ramme/politik og hvad vil du gøre ved dine risici (strategi) ?

Bedriften kort
450 køer, 260 ha
kriv evt. mere her

Aftale om opfølgning
Handlingsplan

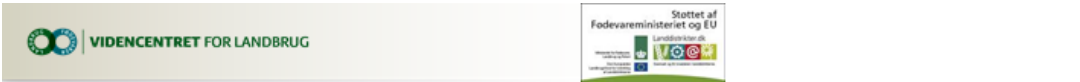
Ansvarlig

Risiko worst case	Finansielt beredskab
høj 3.530 tkr.	Kassekredit 3.000 tkr.
mellem 3.000 tkr.	Indestående 2.000 tkr.
lav 350 tkr.	Øvrig kredit - tkr.
I alt 6.880 tkr.	I alt 5.000 tkr.

Beskrivelse	Økonomiske effekt i tkr.
Subjektiv vurdering af sandsynlighed	Handling og håndtering af risiko

Investeringskalkylen

Direkte omkostninger ved investering

Pålæg og Tilgange				Driftskøbsafgift			
Periode	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2016
Planlagt investering	1.000	20.000	20.000				
Driftskøbsafgift							
Sum	1.000	20.000	20.000				

Øvrige henbare omk., faste omk. & salg

Øvrige henbare omk.				Faste omk.				Salg			
Periode	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Øvrige henbare omk.	1.000	20.000	20.000								
Faste omk.											
Salg											
Sum	1.000	20.000	20.000								

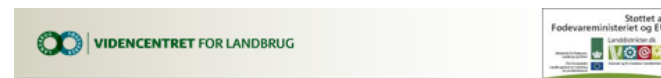
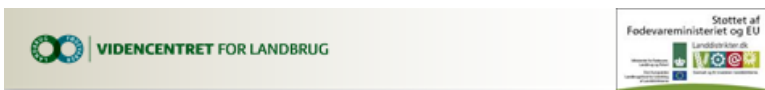
27 | 22. november 2013

Samlet resultat af investering

2013				2014				2015				2016			
Indtægter	Udgifter	Netto	Salg	Indtægter	Udgifter	Netto	Salg	Indtægter	Udgifter	Netto	Salg	Indtægter	Udgifter	Netto	Salg
1.000	20.000	19.000	1.000	20.000	19.000	1.000	20.000	19.000	1.000	20.000	19.000	1.000	20.000	19.000	1.000
Sum	1.000	19.000	1.000	19.000	19.000	1.000	19.000	19.000	1.000	19.000	19.000	1.000	19.000	19.000	1.000

28 | 22. november 2013

Låneportefølje før og efter investeringen

Låneportefølje før investering

Valuta	Portefølje	Tur Gr.	DKK	Kategori
DKK	Fast	20%	7.979.880,233	Realvalutid
		10%	8.073.371,818	Finansinvest
EUR	Værdi	80%	22.372.783,9	Realvalutid
		100%	29.222.880	

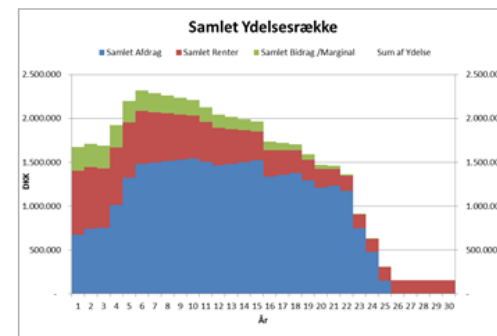
Låneportefølje efter investering på 3.000.000 kr

Låneportefølje fordelt på valuta, rentetype og kategori										Dato/Cur		
Valuta	Portefølje	Tur Gr.	DKK	Kategori	Tur Gr.	Realvalutid	Portefølje (DKK)	Portefølje (EUR)	Portefølje (USD)	Portefølje (GBP)	Portefølje (JPY)	Portefølje (AUD)
DKK	Fast	20%	7.979.880,233	Realvalutid	20%	100%	7.979.880,233	1.581	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
						100%	7.979.880,233	1.581	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
						100%	7.979.880,233	1.581	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
						100%	7.979.880,233	1.581	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
EUR	Værdi	80%	22.372.783,9	Realvalutid	80%	100%	22.372.783,9	2.578	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
						100%	22.372.783,9	2.578	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
						100%	22.372.783,9	2.578	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
						100%	22.372.783,9	2.578	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
100%						30.252.664,133	4.159	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	

24 | 22. november 2013

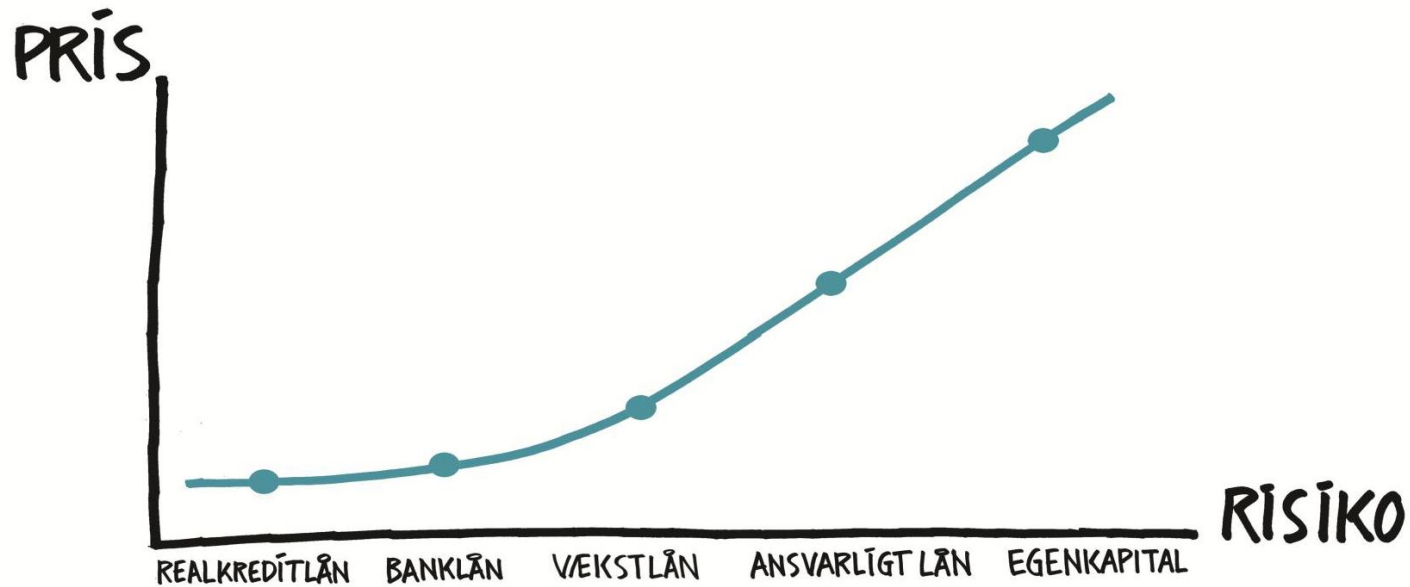
25 | 22. november 2013

Låneportefølje efter investering på

24 | 22. november 2013

Omkostninger ved renter, lån og egenkapital

Helhedsløsning

Opsummering

- Indtjening, soliditet, likviditet, afkastningsgrad og sammenhæng m. afkast og risiko
- En klar og tydelig strategi – vigtigere i dag
- De bløde ting - en klar strategi og hvordan bevæger sig hen mod målene.
- Hvad skal der til for at nå målene ?
- Focus på det rigtige – vis at du er en professionel virksomhedsleder